

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Podpůrné služby pro studenty se zdravotním postižením

Dostupnost univerzit osobám se zdravotním postižením - ATU

VARNA FREE
UNIVERSITY

MASARYK
UNIVERSITY

Consiglio
Nazionale delle
Ricerche

RAPIV

Svobodná univerzita Varna (VFU)

Masarykova Univerzita (MU)

Národní rada pro výzkum (CNR)

Institut pro regionální rozvoj (FiRR)

Regionální agentura pro podnikání a inovace – Varna (RAPIV)

říjen 2020

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Obsah

Obsah	2
Úvod	3
Situace na univerzitách.....	3
Dostupnost v rámci architektury	9
Digitální dostupnost	15
Přístupnost didaktických tříd	24
Legislativa.....	28
Shrnutí výsledků průzkumu	30
Seznam podpůrných služeb	31
Seznam univerzit, které se zúčastnily výzkumu.....	33

Úvod

V rámci projektu „Dostupnost univerzit osobám se zdravotním postižením - ATU“, financovaného z EU programu Erasmus+, byly provedeny průzkumy na několika univerzitách. Bylo vynaloženo úsilí k získání informací o podpůrných službách dostupných v Evropě i mimo ni, a to v následujících oblastech: architektura, digitální, informační – komunikační oblast, didaktické kurzy, právní základy a další, jako je evakuace, školení, informovanost. Byly také shromážděny údaje o vysokých školách s přihlédnutím k počtu studentů se zdravotním postižením a specifikaci a počtu předpisů. Shromažďování nejlepších a ověřených postupů uplatňovaných na univerzitách umožnilo přípravu univerzálního a flexibilního systému podpory studentů se zdravotním postižením.

Studie se zúčastnilo **63 univerzit** z Bulharska, České republiky, Polska, Slovenska, Itálie, Německa, Islandu, Španělska, Estonska, Velké Británie, Ruska, Japonska a Malajsie.

Podle průzkumu provedeného na vybraných univerzitách tvoří studenti se zdravotním postižením **2,7%** všech studentů. Na některých univerzitách ale nejsou studenti povinni zveřejňovat informace o svém zdravotním stavu. Studenti se speciálními potřebami také tvoří větší skupinu než studenti se zdravotním postižením (s příslušnými certifikáty). Takže procento lidí, kteří trpí jedním nebo více omezeními nebo poruchami, které ovlivňují jejich učení, je možná mnohem vyšší.

Situace na univerzitách

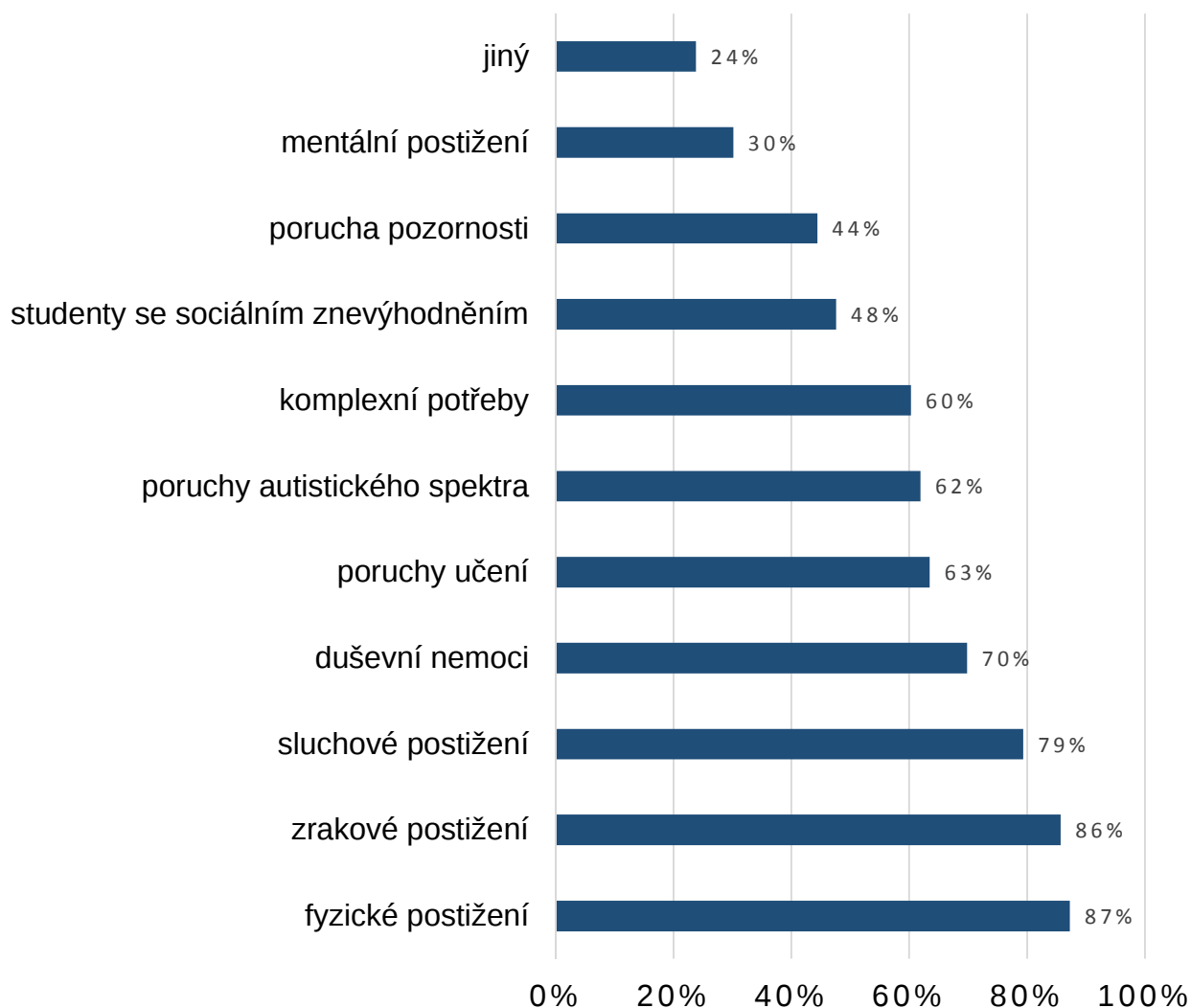
Tato část průzkumu si klade za cíl ověřit situaci na vysokých školách z hlediska obecné podpory pro studenty se speciálními potřebami. Podle odpovědí na první otázku jsou skupinami, kterým poskytuje podporu **většina univerzit**, studenti s **tělesným postižením** (87% univerzit), studenti se **zrakovým postižením** (86%) a studenti se **sluchovým postižením** (79%). Dalšími zohledněnými skupinami jsou studenti s duševními chorobami (70%), s poruchami učení (63%), s poruchami autistického spektra (62%) a se složitými potřebami (60%). Dalšími zohledněnými skupinami jsou studenti s duševními chorobami (70%), s poruchami učení (63%), s poruchami autistického spektra (62%) a se složitými potřebami (60%). O něco méně univerzit poskytuje podporu studentům se sociálním znevýhodněním (48%) a poruchou pozornosti (44%). **Nejméně**, cca 30% univerzit poskytuje své podpůrné služby studentům s **mentálním postižením**. Rovněž jsou zmíněny další

skupiny, jako jsou uprchlíci, studenti s chronickými nemocemi a ti, kteří se během studia věnují práci. Výše uvedené výsledky jsou uvedeny na obrázku 1.

Obr. 1

Vyberte cílovou skupinu / skupiny studentů se speciálními potřebami,
kterým univerzita poskytuje podpůrná opatření:

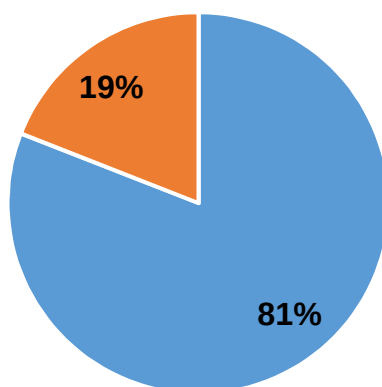

Drtivá většina univerzit provádí analýzu konkrétních potřeb svých studentů a zaměstnanců (**81%**) a určí osobu nebo organizační jednotku, která se bude starat o otázky dostupnosti (**87%**). Existuje však několik univerzit, které výše uvedené postupy neuplatňují (obrázky 2 a 3).

Obr. 2

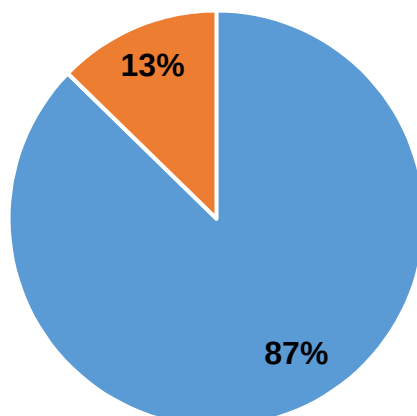
Provedla univerzita analýzu konkrétních potřeb svých studentů / zaměstnanců?

■ ANO ■ NE

Obr. 3

Byla určena osoba nebo organizační jednotka, která se bude starat o otázky dostupnosti?

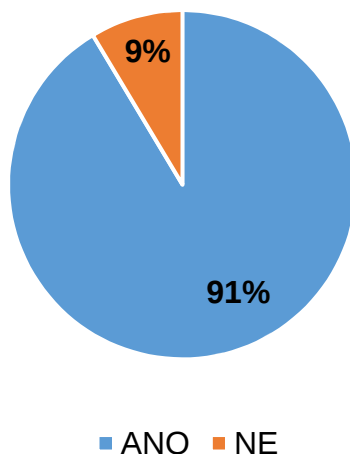
■ ANO ■ NE

Na **91%** dotazovaných univerzit je kancelář nebo osoba, která odpovídá za studenty se zdravotním postižením a má příslušné informace. Pouze **9%** univerzit nemá tuto formu podpory. (Obr. 4, výsledky z 58 dotazovaných univerzit).

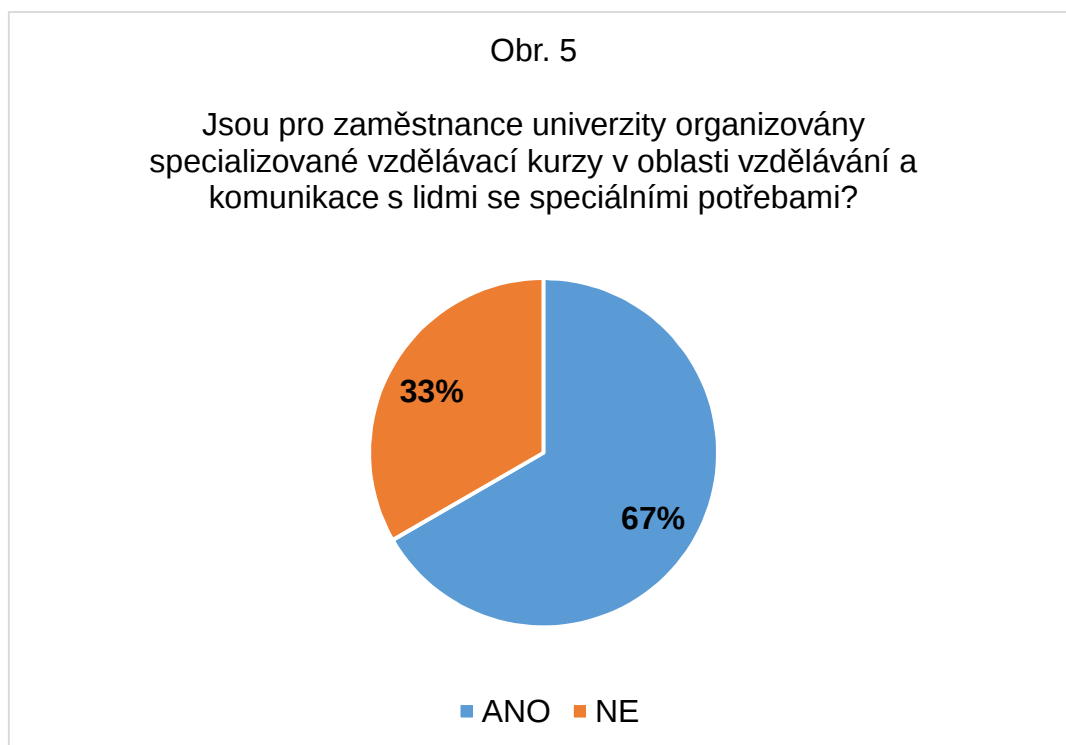
Obr. 4

Existuje kancelář nebo osoba, která je odpovědná (a má informace) pro studenty se zdravotním postižením (například v kanceláři nebo u lékařské služby)?

67% dotázaných univerzit pořádá specializované kurzy pro zaměstnance univerzit v oblasti vzdělávání a komunikace s lidmi se speciálními potřebami. Existuje však několik univerzit (**33%**), které takové školení neposkytují (obr. 5).

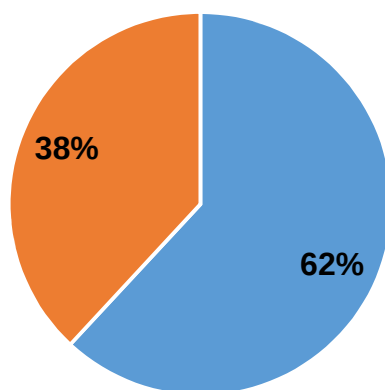

Další otázka se týká postupu evakuace. Ne všechny univerzity (**38%**) mají naplánovanou bezpečnou evakuační proceduru pro studenty a zaměstnance univerzity se speciálními potřebami. Na druhé straně **62%** univerzit poskytuje bezpečnou evakuaci, která zohledňuje speciální potřeby studentů a zaměstnanců univerzity (obr. 6).

obr. 6

Jsou evakuační postupy naplánovány bezpečně i pro studenty / zaměstnance univerzity se speciálními potřebami a zohledňují tyto speciální potřeby?

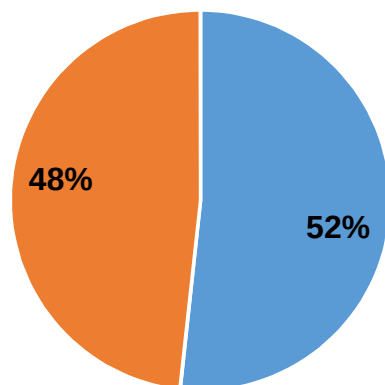

■ ANO ■ NE

52% dotazovaných univerzit poskytuje podporu lidem se speciálními potřebami prostřednictvím vyškolených studentů (na dobrovolnické bázi). **48%** univerzit však takovou formu dobrovolnické práce neorganizuje (obr. 7, výsledky 58 dotázaných univerzit).

obr. 7

Existují proškolení studenti, kteří pomáhají studentům se zdravotním postižením jako dobrovolníci?

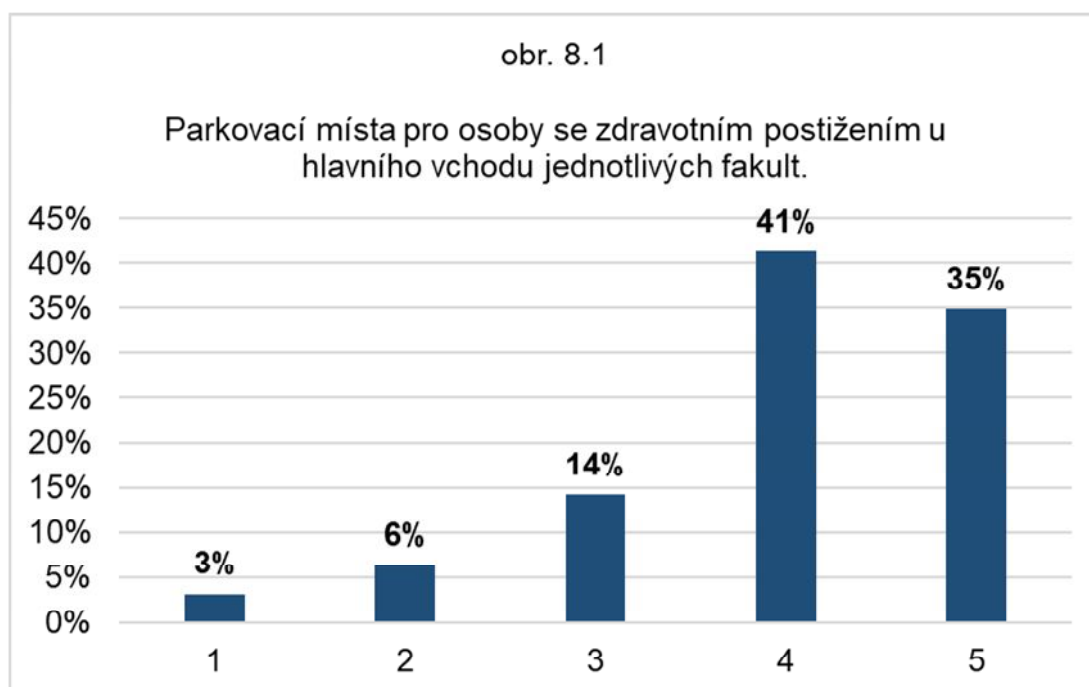
■ ANO ■ NE

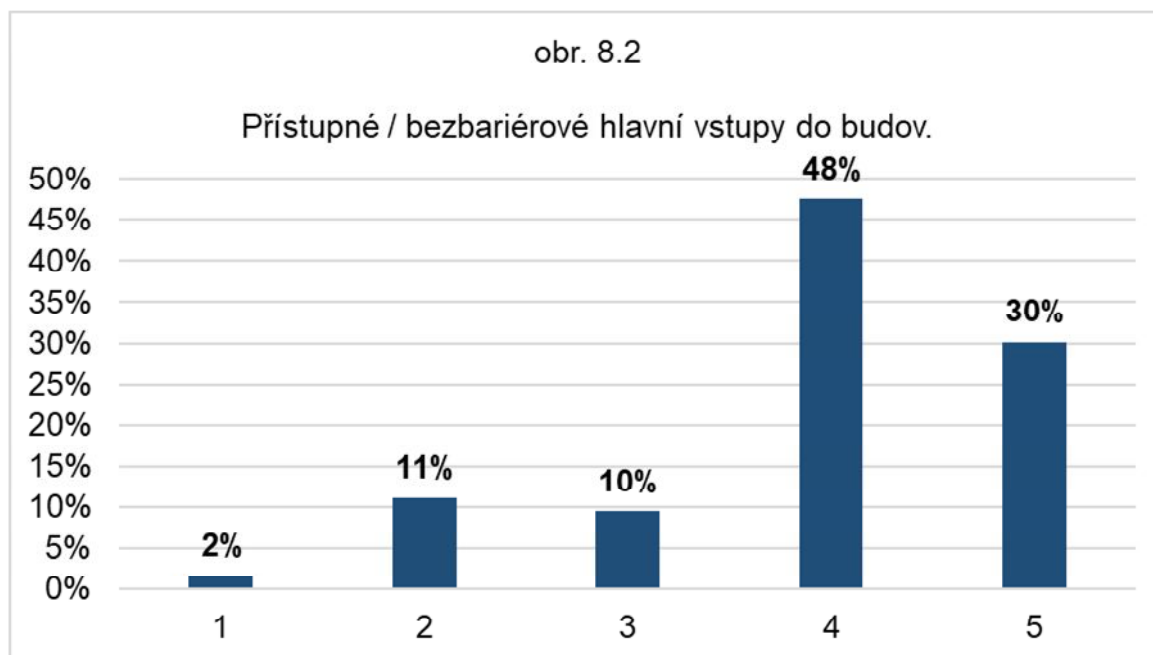
Dostupnost v rámci architektury

Tato část ověřuje, zda a do jaké míry jsou prostory univerzity přístupné lidem se speciálními potřebami a zajišťují jejich plný přístup k náborovým a vzdělávacím procesům. Různé oblasti architektonické přístupnosti se hodnotí na pětibodové stupnici: 1 - vůbec nebo málo, 2 - méně než polovina, 3 - polovina, 4 - více než polovina, 5 - vše.

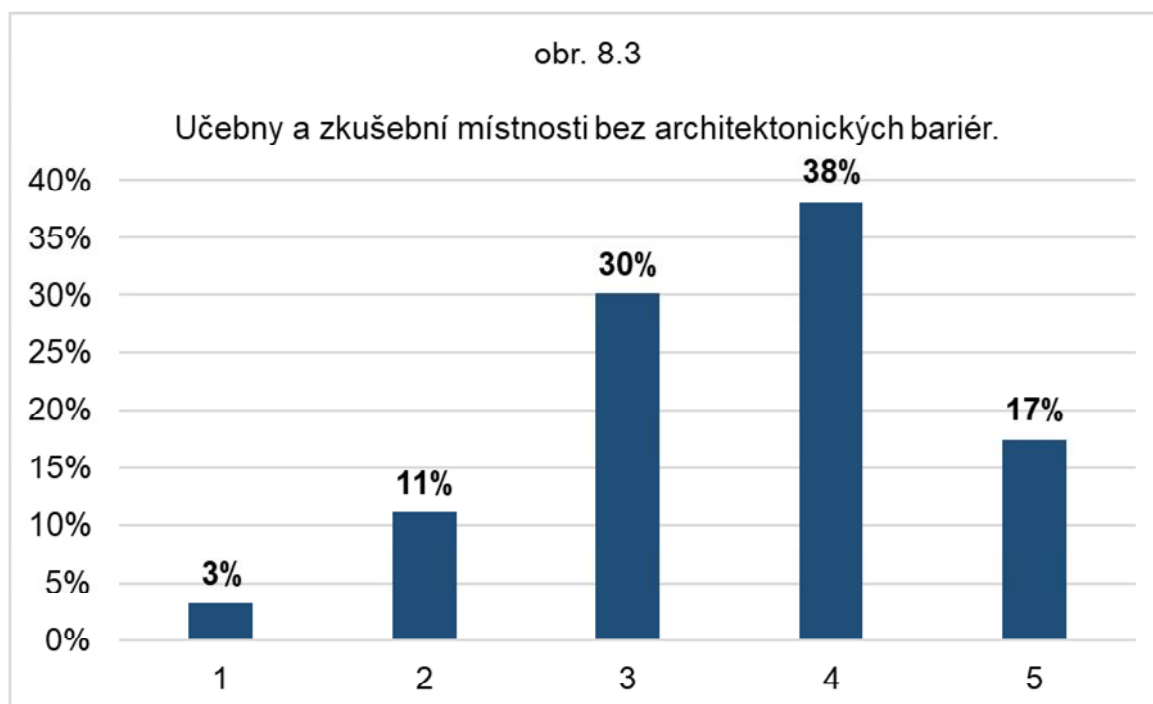
První otázka se týká parkovacích míst pro osoby se zdravotním postižením v blízkosti hlavního vchodu jednotlivých fakult. Pouze 3% dotazovaných univerzit má takových parkovacích míst málo nebo žádná. Rozhodně více, tj. **41%** univerzit, tvrdí, že jich má více než polovinu, a **35%** univerzit uvádí, že všechna parkovací místa jsou dostupná osobám se zdravotním postižením. Zbývající výsledky jsou: **6%** univerzit - má méně než polovinu, **14%** - má polovinu (obr. 8.1).

Zkoumán byl také počet přístupných hlavních vchodů do budov. Na většině zkoumaných univerzit (**48%**) je více než polovina vchodů přístupná osobám se zdravotním postižením. **30%** univerzit prohlašuje, že všechny vchody do budov jsou přístupné, zatímco **2%** tvrdí, že takové vchody měly málo nebo vůbec. **11%** dotázaných univerzit uvádí, že méně než polovina jejich vchodů je přizpůsobena lidem se speciálními potřebami, a **10%** uvádí, že polovina jejich vchodů je přístupných (obr. 8.2).

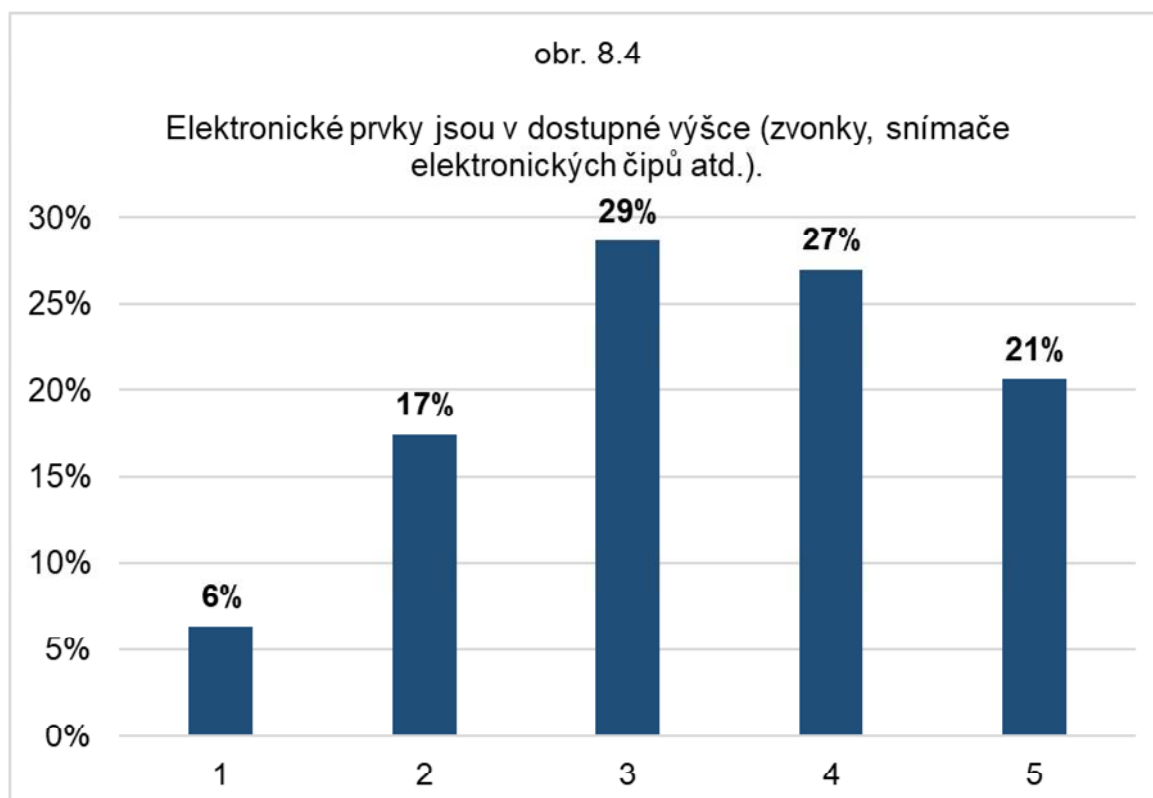

17% univerzit uvádí, že všechny jejich učebny a zkušební místnosti jsou bez architektonických bariér a **30%** uvádí, že polovina jejich učeben splňuje toto kritérium. Největší počet dotazovaných univerzit, tj. **38%**, odpovídá, že má upravenou více než polovinu přístupných učeben a zkušeben. **11%** univerzit uvedlo, že mají přizpůsobenu méně než polovinu svých místností. **3%** univerzit sdělují, že toto kritérium splňují pouze v malé míře nebo vůbec. (Obr. 8.3).

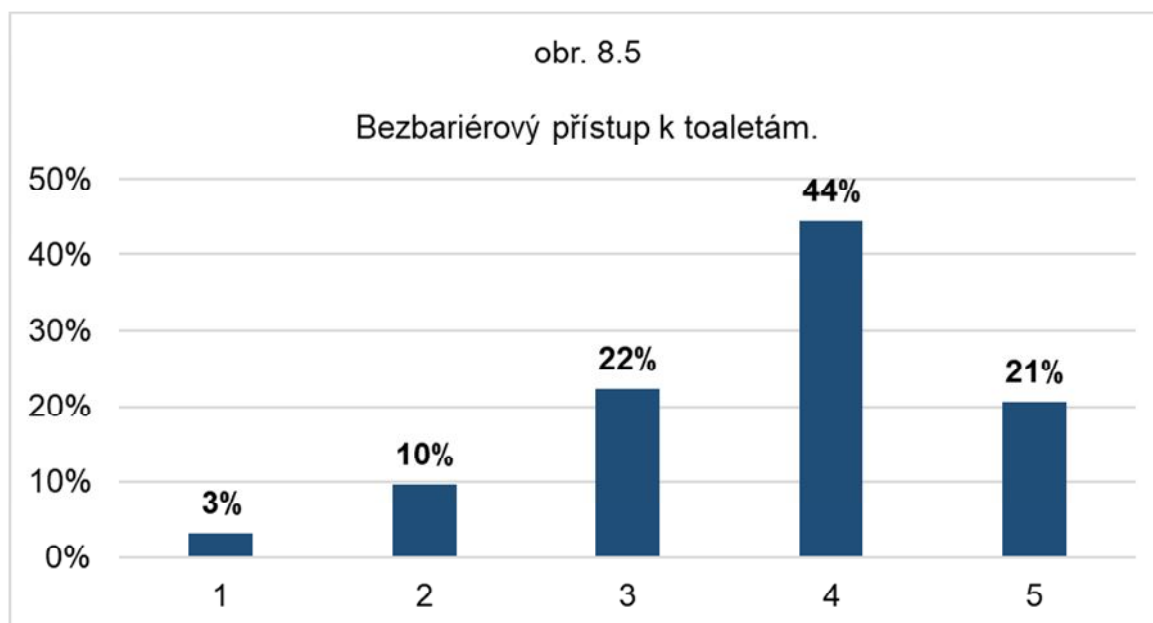

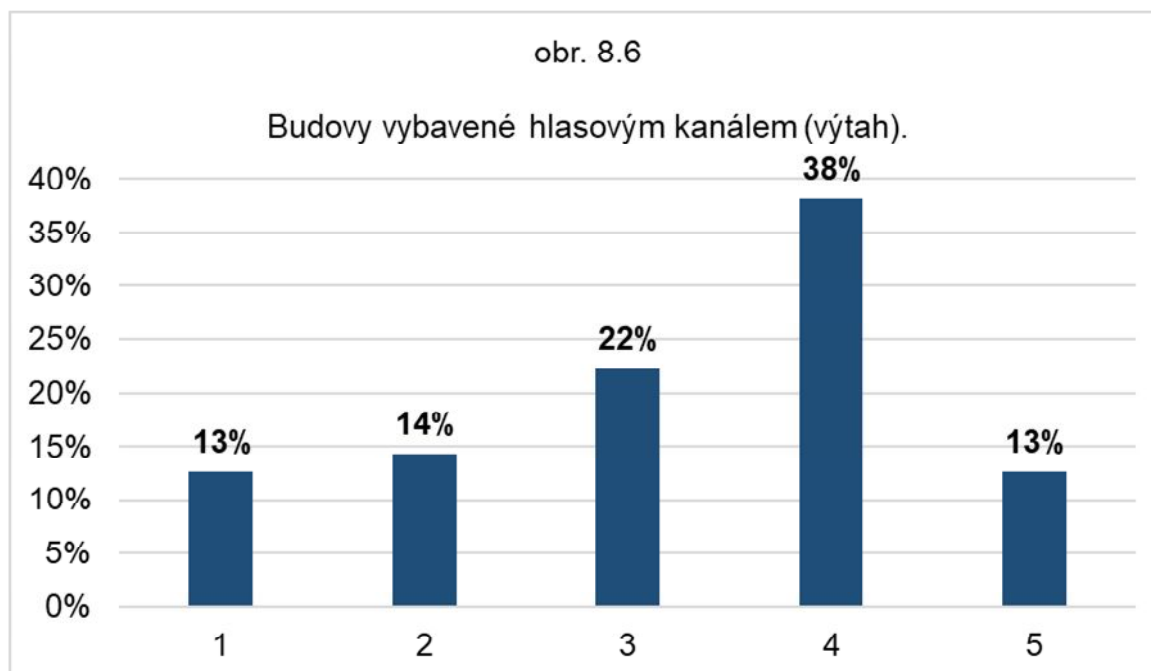
Největší množství dotazovaných univerzit, tj. **29%**, tvrdí, že polovina jejich elektronických zařízení, jako jsou zvonky, snímače elektronických čipů, je v přístupné výšce. **21%** univerzit uvádí, že všechny tyto prvky jsou ve správné výšce a **27%** uvádí, že více než polovina splňuje toto kritérium přístupnosti. Méně než polovina elektronických prvků je v přístupné výšce na **17%** univerzit. **6%** univerzit uvádí, že žádné nebo jen málo takových elektronických prvků není v přístupné výšce (obr. 8.4).

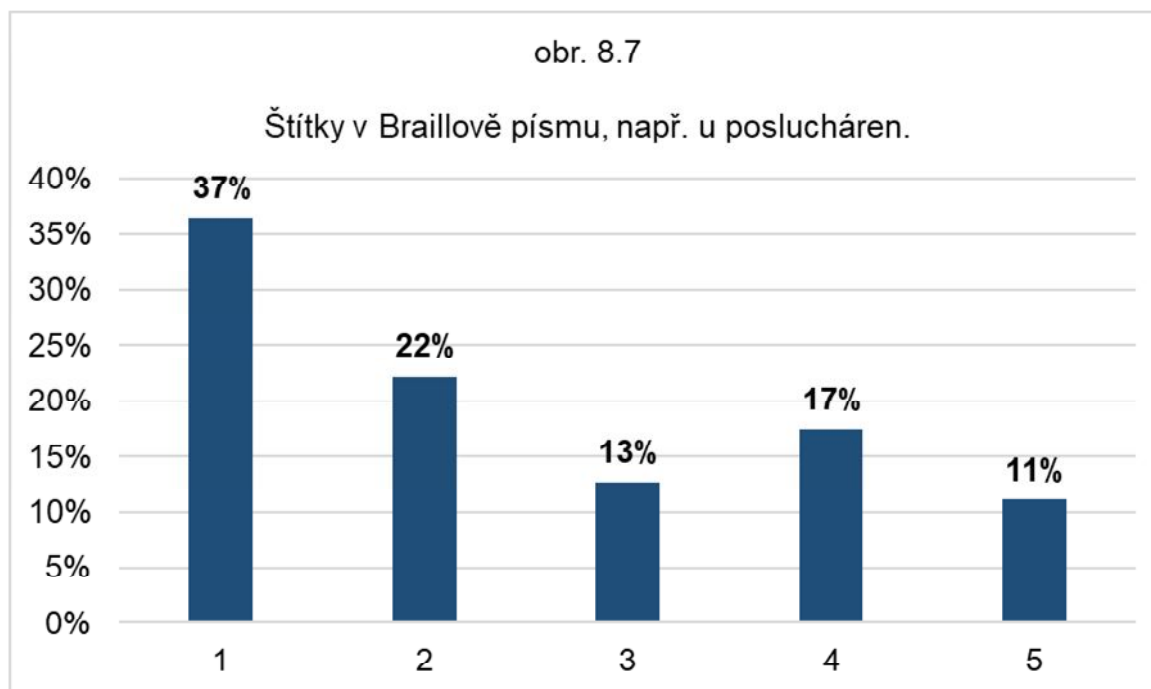
U největšího počtu dotazovaných univerzit (**44%**) je bezbariérová více než polovina toalet. **21%** univerzit prohlašuje, že všechny toalety jsou dostupné, zatímco **3%** tvrdí, že jich mají jen málo nebo žádné. Méně než polovinu uvádí **10%** vysokých škol, polovinu uvádí **22%** (obr. 8.5).

Průzkum také ověřuje, zda univerzity ve svých budovách používají hlasový kanál (např. ve výtazích). **13%** univerzit uvádí, že takové systémy vůbec nepoužívají. Zbývající výsledky jsou: **14%** univerzit - využívá méně než polovinu, **22%** - využívá polovinu, **38%** - uvádí více než polovinu. **13%** univerzit volí nejvyšší úroveň této dostupnosti - 5 nebo všechny (obr. 8.6).

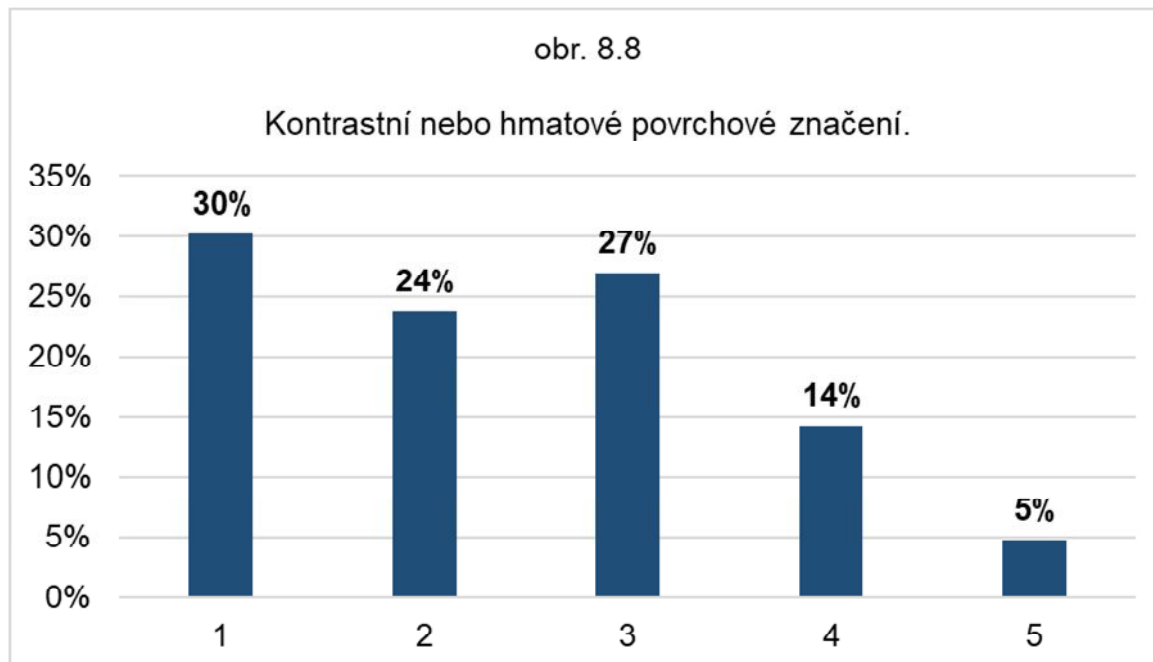
V průzkumu jsou univerzity dotázány, zda používají štítky v Braillově písmu. **37%** univerzit uvádí, že to dělají v malém rozsahu nebo vůbec. **22%** volí odpověď, že ano, ale méně než polovina, **13%** říká polovinu, **17%** volí více než polovinu. Pouze **11%** univerzit (nejmenší procento ze všech zkoumaných univerzit) hodnotí svou adaptaci v tomto ohledu na nejvyšší úrovni (obr. 8.7).

Kontrastní nebo hmatové povrchové značky jsou posledním prvkem architektonické přístupnosti, který je ve studii ověřen. **30%** univerzit, říká, že to dělají v malém rozsahu

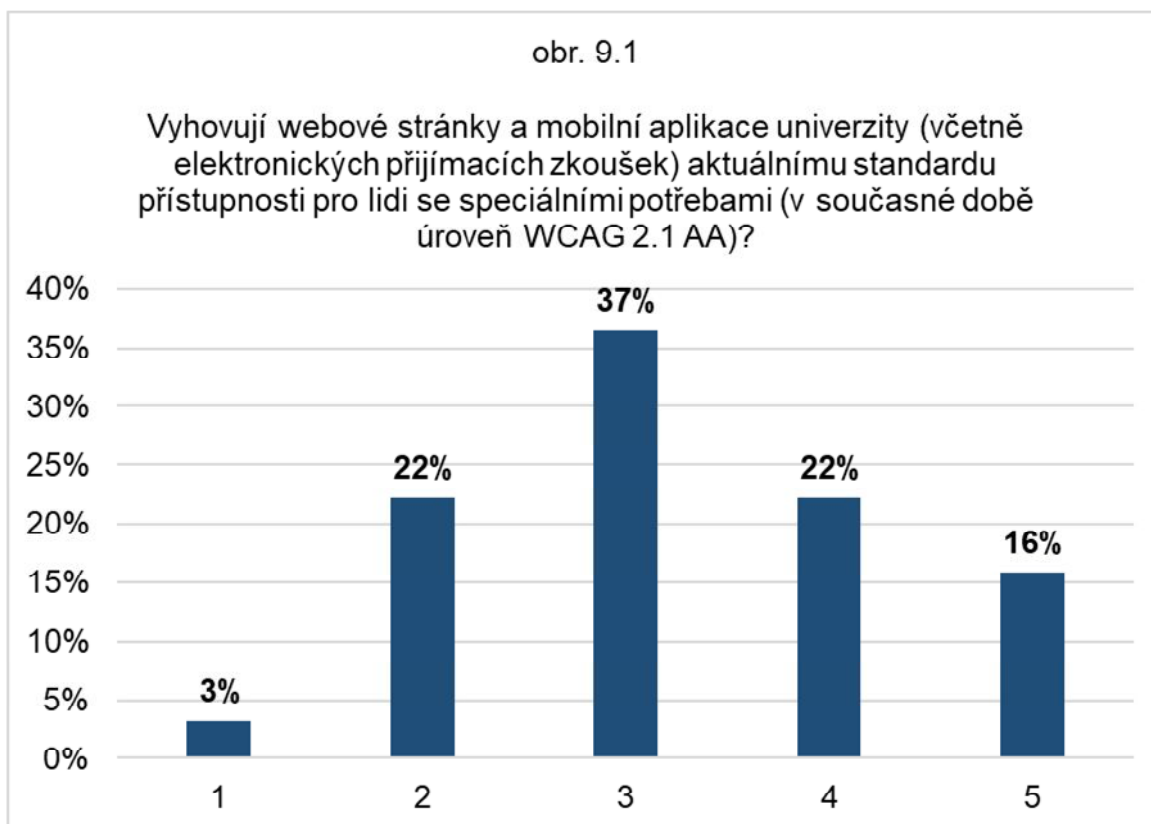
nebo vůbec, **27%** používá polovinu těchto značek. **24%** volí odpověď, že značky používají, ale méně než z poloviny, **14%** sdělilo více než polovinu. **5%** univerzit vybralo nejvyšší úroveň této dostupnosti - 5 nebo všechny (obr. 8.8).

Digitální dostupnost

V této části studie jsou univerzity dotázány, zda webové stránky univerzity a mobilní aplikace (včetně elektronického přijímacího řízení) splňují standardy přístupnosti pro lidi se speciálními potřebami (v současné době úroveň WCAG 2.1 AA). Univerzity hodnotí situaci digitální dostupnosti výběrem jedné z možností na pětibodové stupnici: 1 - nejslabší, 2 - slabší, 3 - těžko říct, 4 - silnější, 5 - nejsilnější.

Největší počet dotazovaných univerzit, tj. **37%**, odpovídá, že je to těžké říci, a hodnotí jejich dostupnost na 3. **3%** univerzit volí nejnižší úroveň této dostupnosti (1 nebo nejslabší).

22% dotazovaných univerzit uvedlo, že mají weby a mobilní aplikace vyhovující WCAG 2.1. AA na úrovni 2, tj. Slabé. Mezitím je **22%** hodnotí na 4, tj. Silné.

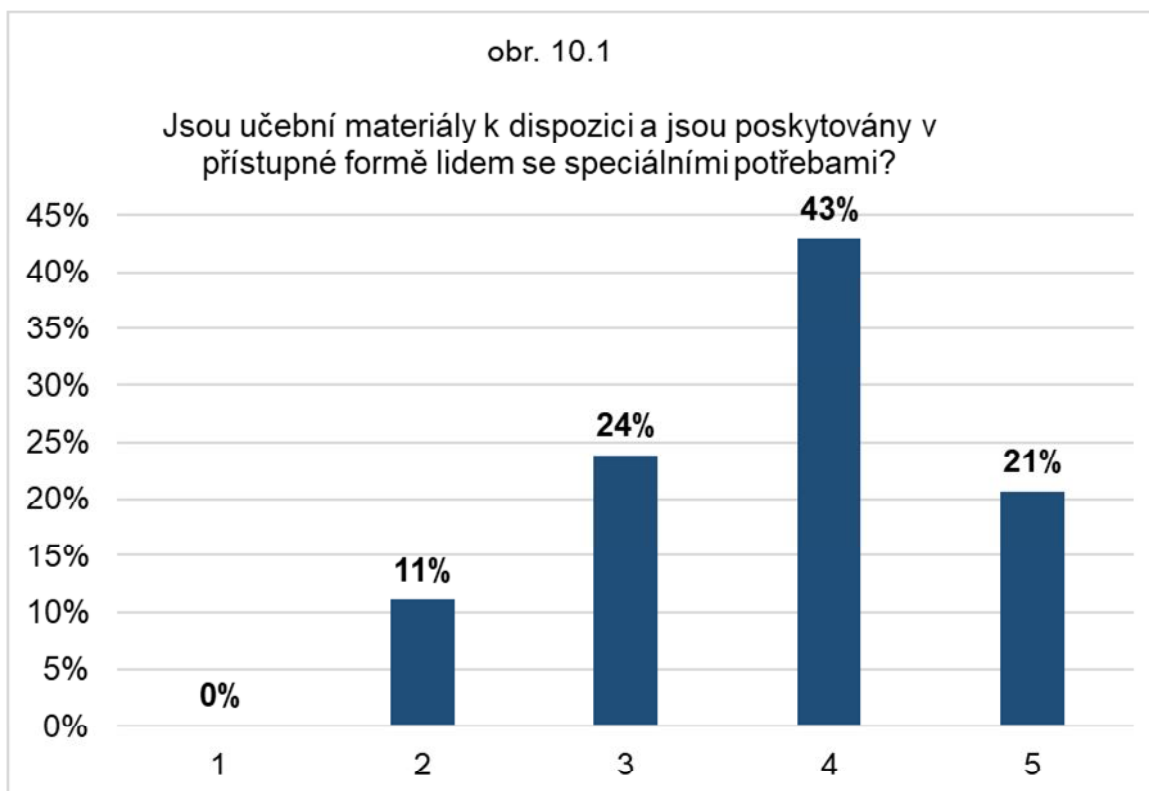
16% univerzit volí nejvyšší úroveň této dostupnosti (5 - nejsilnější).

Přístup k informacím a komunikace

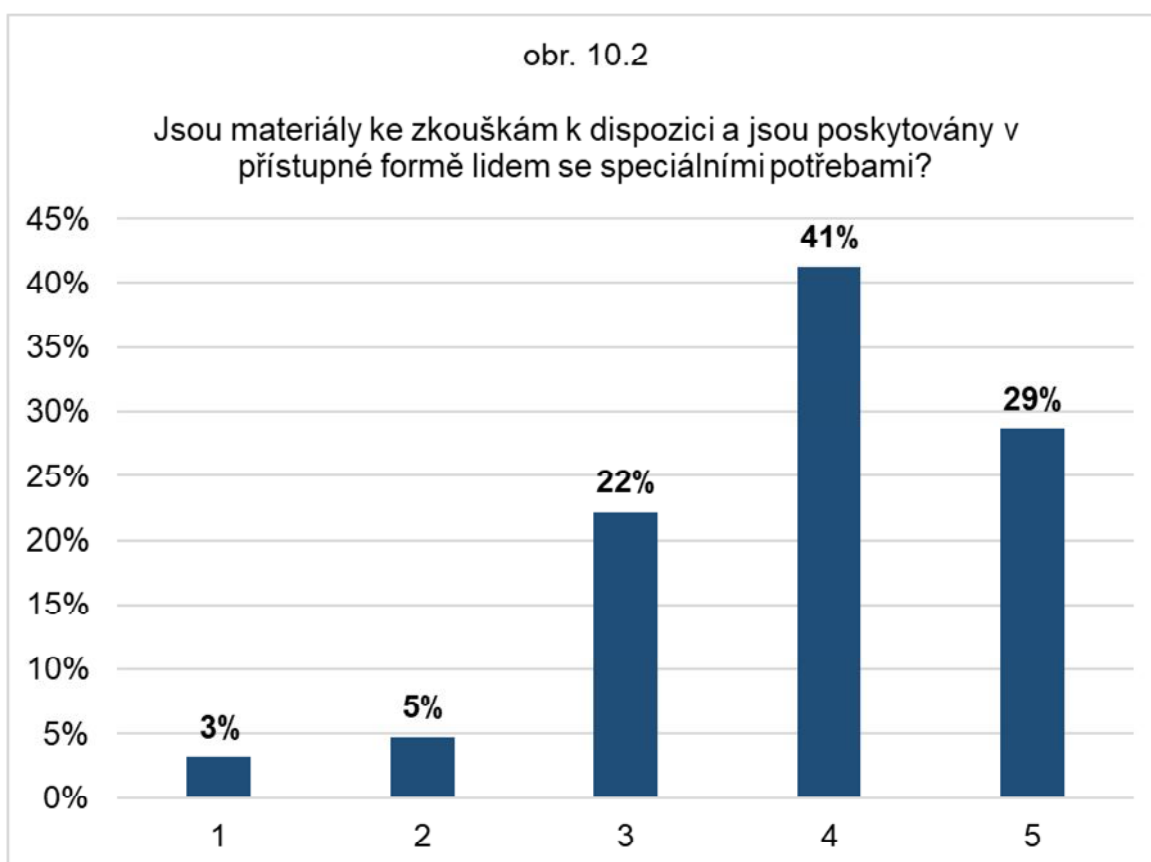
Vysoké školy byly rovněž požádány, aby vyhodnotily situaci v oblasti informační a komunikační dostupnosti označením odpovědi ANO nebo NE, a to na pětibodové stupnici: 1 - vůbec nebo ne moc, 2 - méně než polovina, 3 - polovina, 4 - více než polovina, 5 - vše.

První otázka se týká dostupnosti výukových materiálů. **43%** univerzit uvádí, že více než polovina jejich učebních materiálů je přístupná a poskytuje se v přístupné formě lidem se speciálními potřebami. Na druhé straně **21%** univerzit prohlašuje, že všechny jejich materiály jsou přístupné. Méně než polovina výukových materiálů je přístupná a poskytuje se v přístupné formě **11%** univerzit a polovina všech materiálů je přístupná pro studenty se zdravotním postižením na **24%** dotázaných univerzit (obr. 10.1).

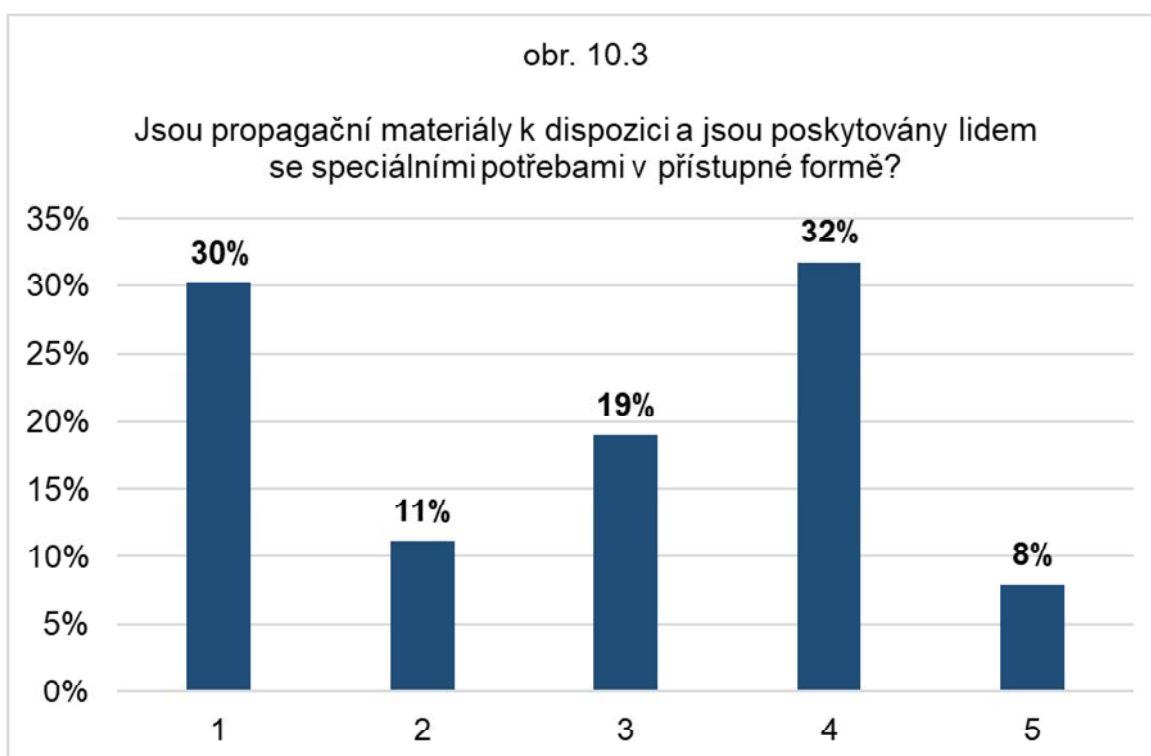

Následně byla ověřena přístupnost materiálů ke zkouškám. Největší počet dotazovaných univerzit, tj. **41%**, uvádí, že více než polovina jejich materiálů ke zkouškám je přístupná a poskytuje se v přístupné formě lidem se speciálními potřebami. Všechny materiály ke zkouškám jsou přístupné a ve vhodné formě jsou poskytovány **29%** univerzit a polovina všech materiálů je přístupná na **22%** univerzit. Na druhou stranu nejmenší počet univerzit, tj. **3%**, tvrdí, že jsou přístupné všechny nebo jen malé části jejich zkušebních materiálů, a **5%** univerzit - uvádí méně než polovinu (obr. 10.2).

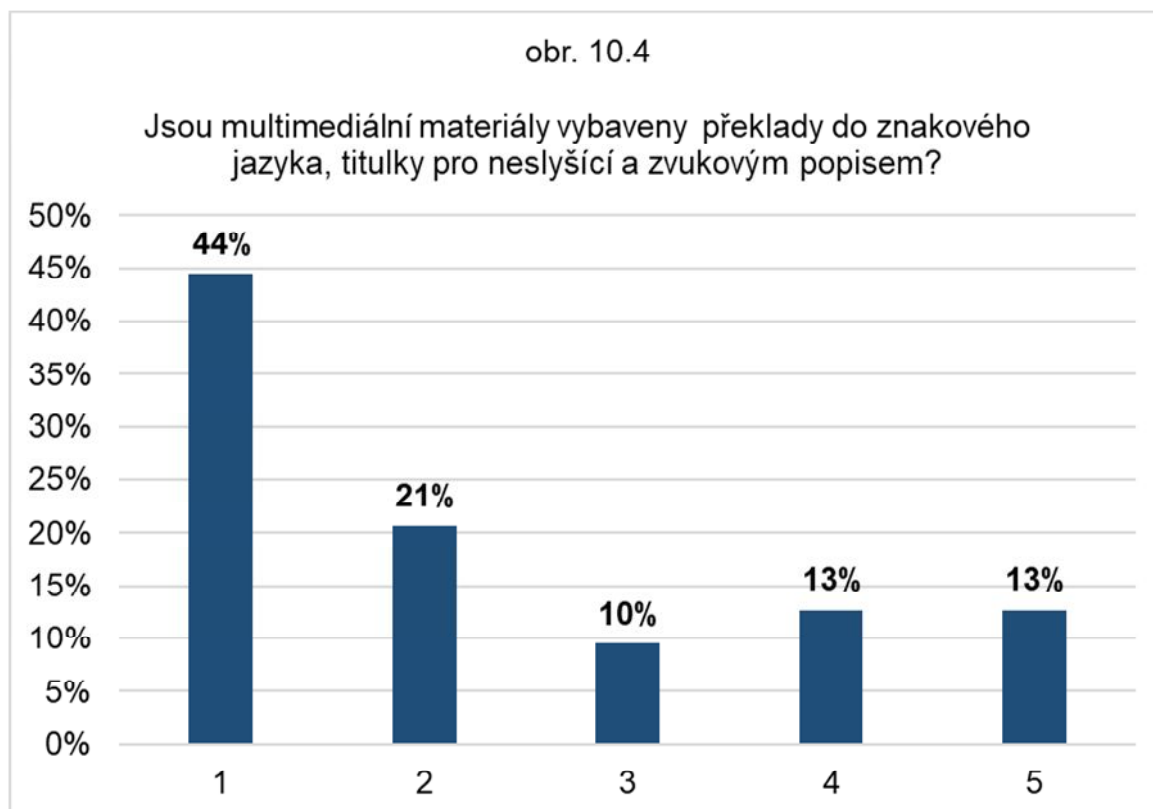

Největší množství dotazovaných univerzit, tj. **32%**, uvádí, že více než polovina jejich propagačních materiálů je přístupná a poskytuje se v přístupné formě lidem se speciálními potřebami. **30%** univerzit takové materiály vůbec nemá. Nejmenší počet univerzit, tj. **8%**, tvrdí, že všechny jejich materiály jsou přístupné. Méně než polovina propagačních materiálů je přístupná a poskytuje se v přístupné formě **11%** univerzit a polovina všech materiálů je přístupná studentům se zdravotním postižením na **19%** dotázaných univerzit (obr. 10.3).

Pouze **13%** dotazovaných univerzit prohlašuje, že všechny jejich publikované a prezentované multimediální materiály jsou přístupné s překlady do znakového jazyka, titulky pro neslyšící a zvukovým popisem. **44%** univerzit uvádí, že žádný nebo jen málo takových materiálů je správně upraveno Méně než polovinu vlastní **21%** univerzit, polovinu **10%** a více než polovinu **13%** (obr. 10.4).

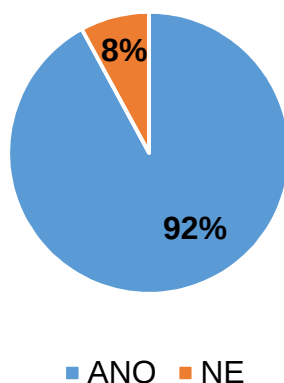

Drtivá většina univerzit, tj. **92%**, umožňuje svým studentům využívat zařízení, asistenční technologie a pracovní stanice přizpůsobené jejich zvláštním potřebám a na **94%** dotázaných univerzitách mají studenti právo využívat podporu asistenta / poradce během výuky, zkoušky a ve správních službách. Existuje však několik univerzit, které výše uvedené postupy neuplatňují (obr. 10.5).

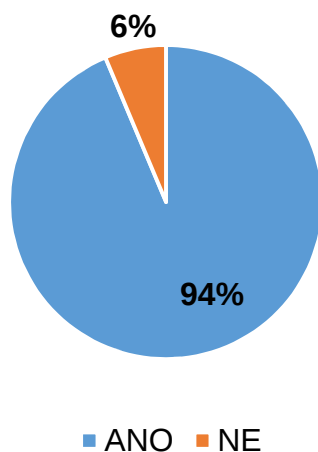
obr. 10.5

Využívají studenti výhodyzařízení, asistenčních technologií
a pracovních stanic přizpůsobených jejich zvláštním
potřebám během výuky, zkoušek a využívání
administrativních služeb?

obr. 10.6

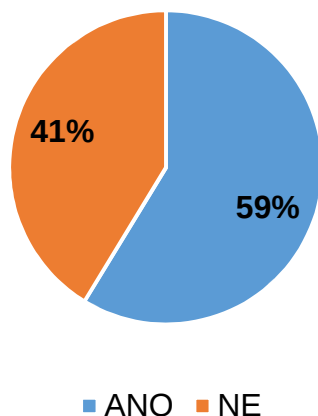
Jsou studenti oprávněni využívat podporu asistenta /
poradce během vyučování, zkoušek a v administrativních
službách?

Více než polovina univerzit (**59%**) poskytuje během kurzů, zkoušek a administrativních služeb tlumočení do znakové řeči (také online). **41%** univerzit takovou podporu nenabízí (obr. 10.7).

obr. 10.7

Poskytuje univerzita během kurzů, zkoušek a
administrativních služeb tlumočení do znakové řeči (také
online)?

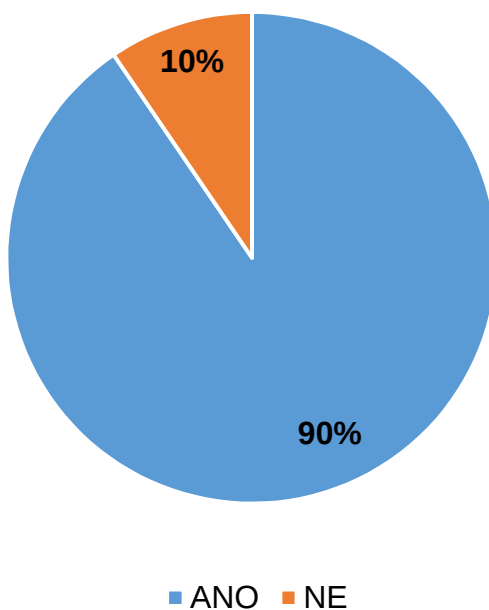

Většina univerzit, tj. **90%**, nabízí individuální konzultace a poradenství (i on-line) šité na míru studentům se zvláštními potřebami ohledně jejich aktuální akademické situace, náborového procesu (např. pomoc při výběru studijního oboru) a vzdělání, jakož i poradenství týkající se podpůrných technologií, podpory, alternativních řešení. Rozhodně méně univerzit, tj. **10%**, takové služby neposkytuje (obr. 10.8).

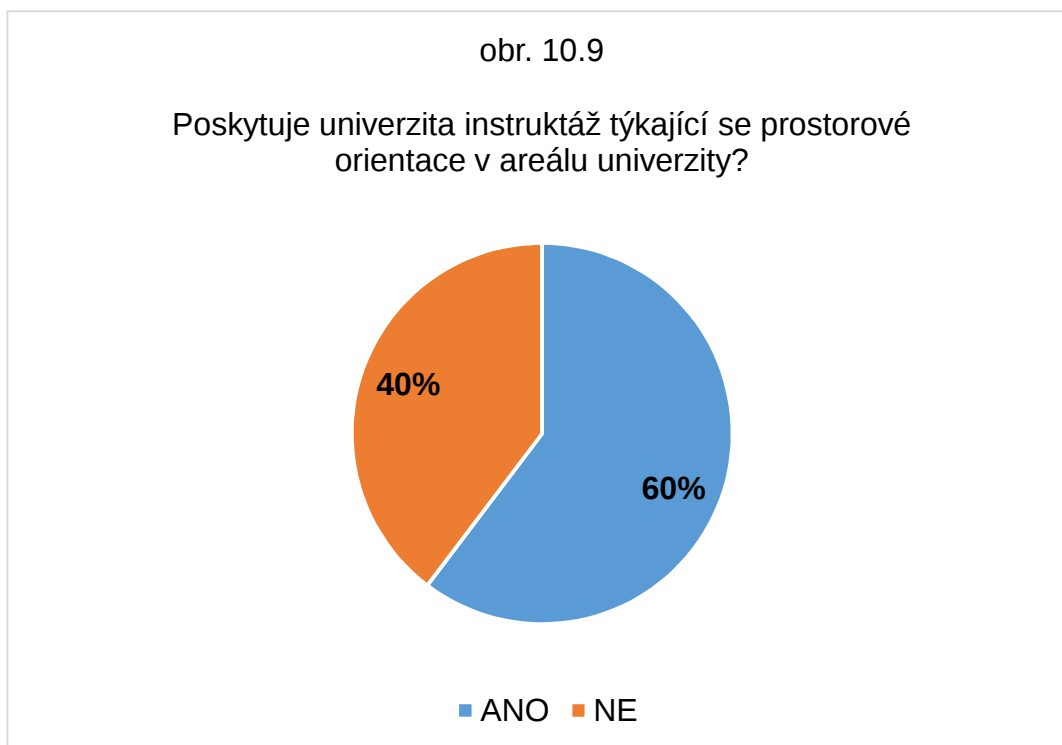
obr. 10.8

Nabízí univerzita individuální konzultace a poradenství (také on-line) studentům se speciálními potřebami ohledně jejich aktuální akademické situace, náborového procesu (např. pomoc při výběru studijního oboru) a vzdělávání?

60% respondentů poskytuje instruktáž týkající se prostorové orientace v areálu univerzity, zatímco **40%** tuto praxi neuplatňuje (obr. 10.9).

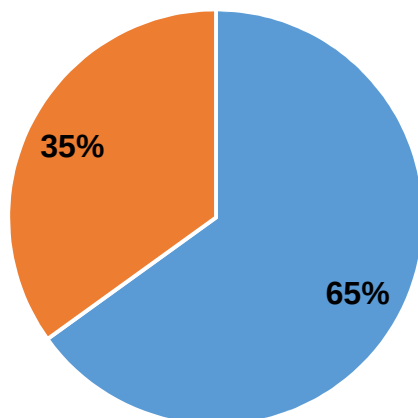

Přístupnost didaktických tříd

Tato část průzkumu hodnotí dostupnost didaktických kurzů na vysokých školách. Na **65%** univerzit je forma a harmonogram univerzitních tříd a zkoušek přizpůsoben studentům se speciálními potřebami. **35%** univerzit však tuto praxi neuplatňuje (obr. 11.1).

obr. 11.1

Je forma a harmonogram univerzitních kurzů a zkoušek
přizpůsoben studentům s různými speciálními potřebami?

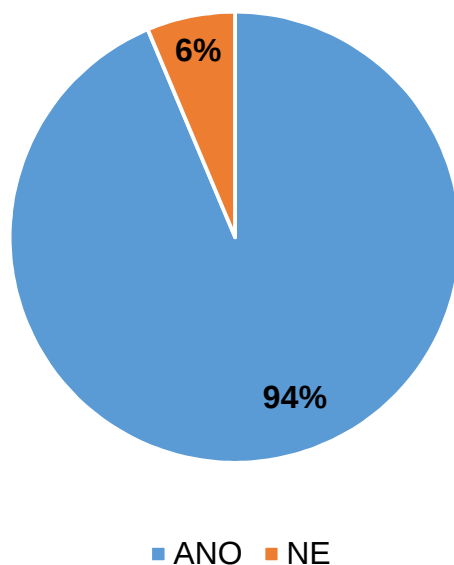
■ ANO ■ NE

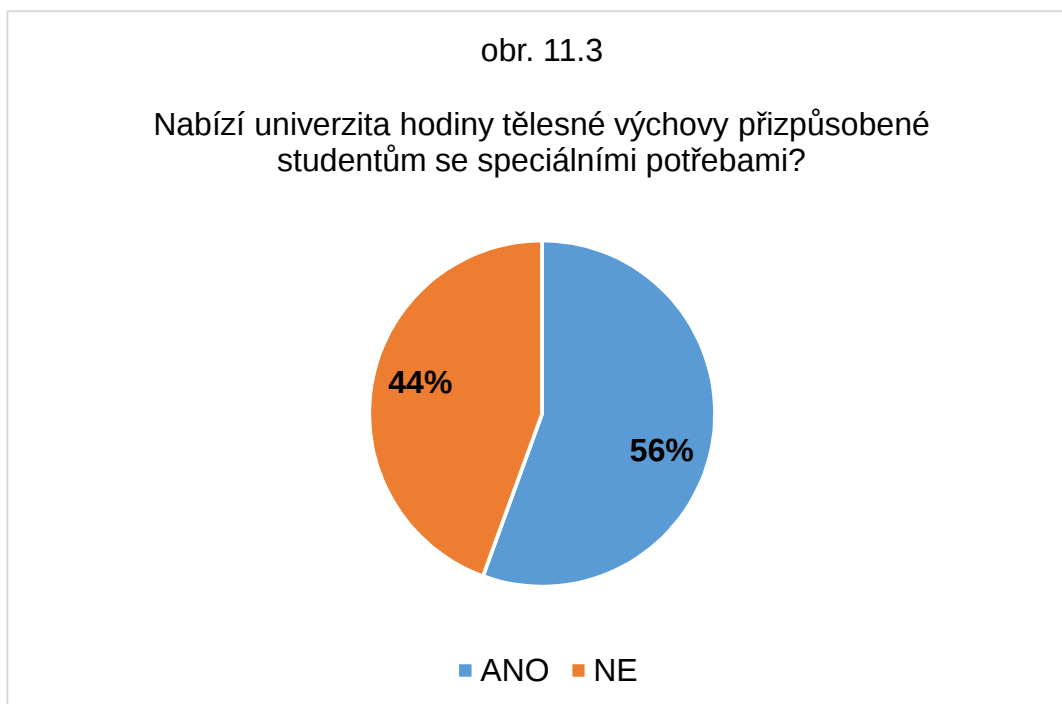
Drtivá většina, **94%** univerzit nabízí alternativní způsoby účasti na seminářích a zkouškách (např. prostřednictvím videokonferencí, zvýšeného počtu přijatých hodin absencí s možností jiného způsobu získání kreditů, jednotlivých kurzů, prodlouženého zkouškového období). Existuje však několik univerzit (**6%**), které výše uvedené postupy neuplatňují (obr. 11.2).

obr. 11.2

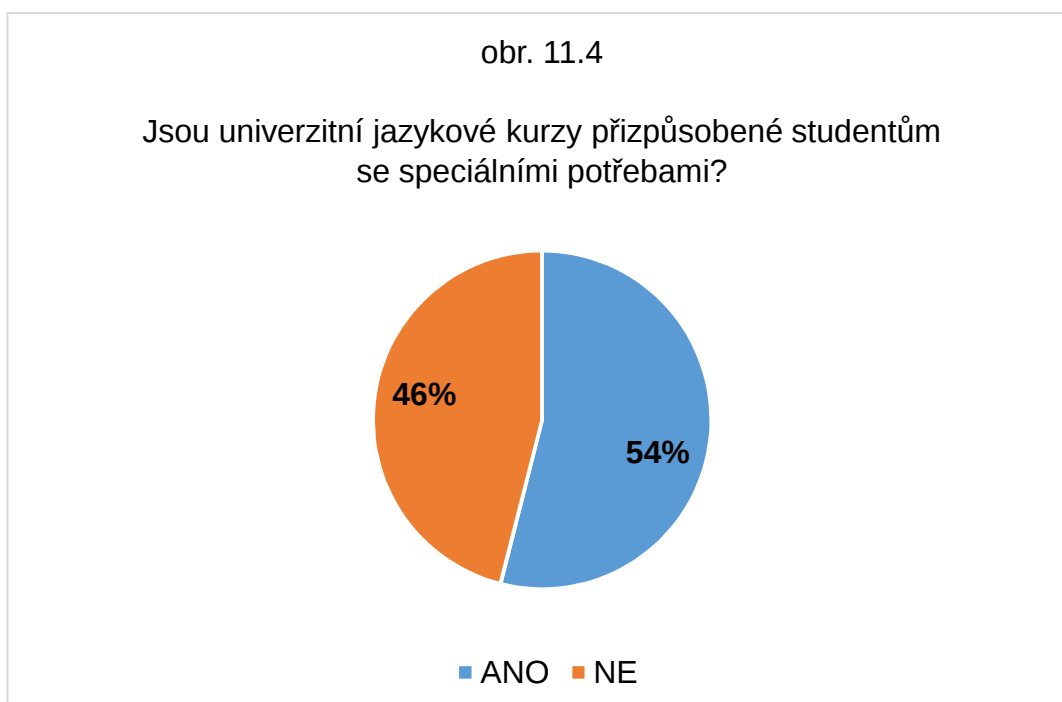
Nabízí univerzita alternativní způsoby účasti na kurzech a zkouškách?

56% univerzit nabízí kurzy tělesné výchovy přizpůsobené studentům se speciálními vzdělávacími potřebami, zatímco 44% takové řešení nepoužívá (obr. 11.3).

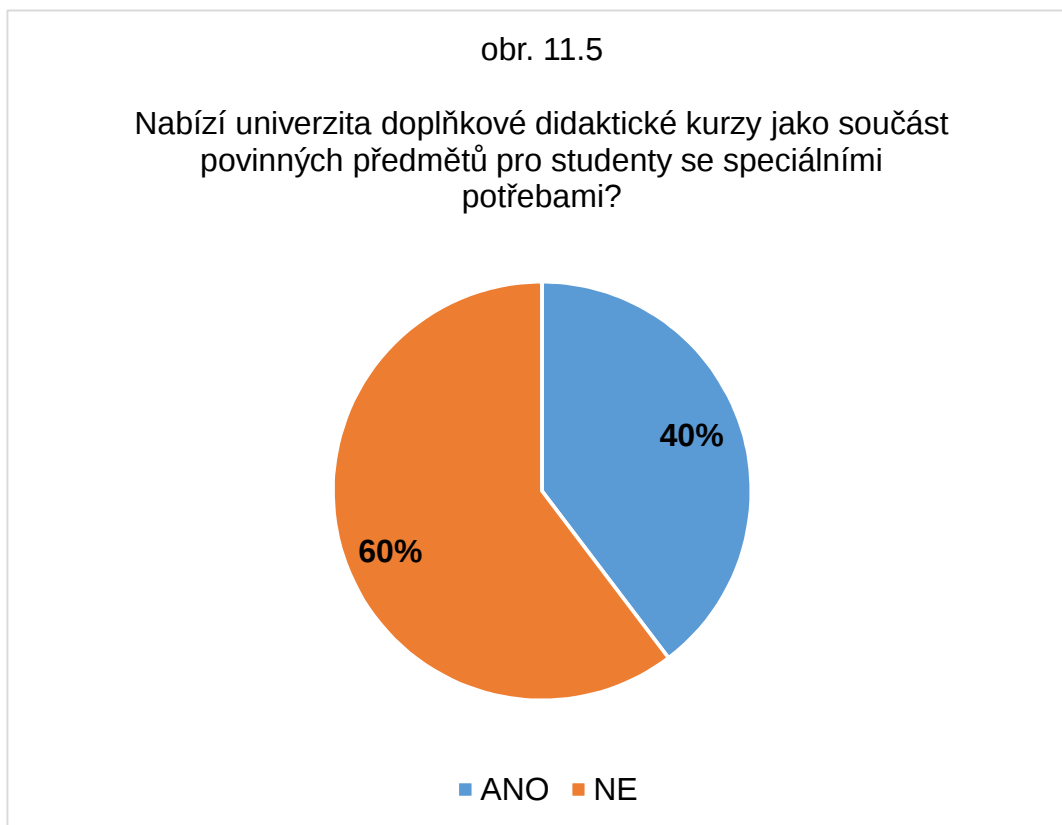

Na **54%** zkoumaných univerzit jsou jazykové kurzy přizpůsobené studentům se speciálními potřebami. O něco méně univerzit (**46%**) toto řešení nepoužívá (obr. 11.4).

40% univerzit nabízí doplňkové kurzy jako součást povinných předmětů pro studenty se speciálními potřebami. Ostatní dotázané univerzity (**60%**) takové podpůrné služby neposkytují (obr. 11.5.).

Legislativa

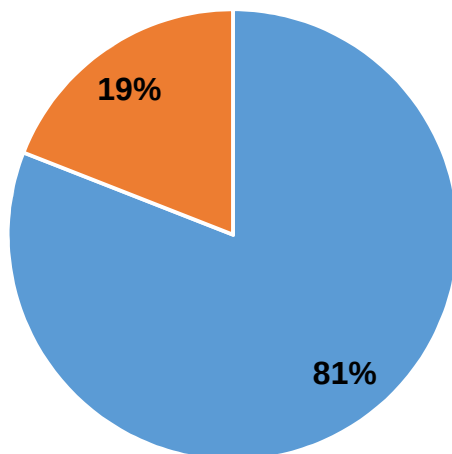
Poslední část průzkumu se ptá na právní základ pro univerzity. **81%** univerzit má standardy upravující práva a povinnosti studentů se speciálními potřebami. **19%** univerzit však takové standardy nemá (obr. 12.1).

Na většině zkoumaných univerzit (**73%**) existují normy upravující práva a povinnosti pedagogických pracovníků pro studenty se speciálními potřebami. Jiné zkoumané univerzity (**27%**) takové standardy neuplatňují (obr. 12.2).

Specifikace předpisů (počty zákonů, vyhlášek, interních směrnic) na jednotlivých vysokých školách je velmi různorodá. Tato problematika je upravena jednak předpisy studijních oborů a kateder, jednak individuálními předpisy, vyhláškami a obecnými právními normami platnými v dané zemi.

obr. 12.1

Existují univerzitní standardy upravující práva a povinnosti studentů se speciálními potřebami?

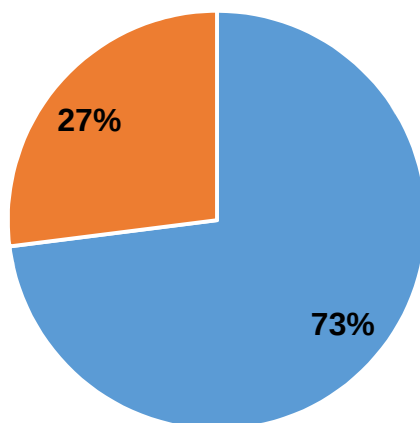

■ ANO ■ NE

obr.12.2

Existují univerzitní standardy, které regulují práva a povinnosti učitelů vůči studentům se speciálními potřebami?

■ ANO ■ NE

Shrnutí výsledků průzkumu

Většina univerzit poskytuje podporu studentům s tělesným postižením, zrakovým postižením a sluchovým postižením. Analýza konkrétních potřeb studentů a zaměstnanců a určení osoby nebo organizační jednotky, která se bude starat o otázky dostupnosti, jsou velmi časté formy podpory. Na univerzitách existují také kanceláře nebo osoby, které mají odpovídající informace a znalosti, aby pomohly studentům se speciálními potřebami. Některé univerzity mají navíc své vlastní specializované jednotky, které rovněž podporují učitele a / nebo organizují specializovaná školení pro zaměstnance univerzity. Poměrně běžnou praxí je poskytovat specializované vzdělávací kurzy pro zaměstnance univerzity v oblasti vzdělávání a komunikace s lidmi se speciálními potřebami. Je důležité organizovat evakuace způsobem, který je bezpečný pro studenty a zaměstnance se specifickými potřebami. Většina univerzit zajišťuje bezpečnou evakuaci s přihlédnutím ke specifickým potřebám studentů a zaměstnanců. Zajímavým a pohodlným prostředkem, který používá mnoho univerzit, je nabídnout podporu lidem se speciálními potřebami skrze vyškolené studenty – dobrovolníky. Často se také jednalo o zaměstnance specializovaných středisek pro studenty se speciálními potřebami.

Standardem v oblasti architektonické dostupnosti je adekvátní počet parkovacích míst pro osoby se zdravotním postižením v blízkosti hlavních vchodů, bezbariérové vstupy do budov, bezbariérové učebny a zkušební místnosti. V menší míře zahrnují řešení, která používají univerzity pro lidi se speciálními potřebami, také instalaci elektronických prvků v přístupné výšce, bezbariérové toalety a hlasový kanál v jejich budovách (např. ve výtazích). Podle provedených průzkumů je používání štítků v Braillově písmu (např. v přednáškových sálech) a kontrastních nebo hmatových povrchových značek mnohem méně běžné.

Digitální přístupnost je na univerzitách také jedním ze standardů, ale není na nejvyšší úrovni. Univerzity by měly mít webové stránky a mobilní aplikace (včetně elektronického portálu pro zájemce o studium) v souladu s aktuálními kritérii přístupnosti pro lidi se speciálními potřebami (aktuálně norma WCAG 2.1 AA). Standardem v oblasti dostupnosti informací a komunikace je používání přístupných výukových a zkuškových materiálů a

jejich poskytování ve formě přizpůsobené lidem se speciálními potřebami. Na druhou stranu jsou v menší míře dostupné propagační materiály i multimediální materiály s překlady do znakového jazyka, titulky pro neslyšící a zvukovým komentářem.

Drtivá většina univerzit umožňuje studentům používat zařízení, podpůrné technologie a přizpůsobená místa stejně jako podporu asistenta / poradce během výuky, zkoušek a administrativních služeb. Velmi častou formou podpory na univerzitách je nabídnout individuální konzultace a rady týkající se jejich aktuální akademické situace, přihlašovacího procesu (např. pomoc při výběru studijního oboru) a vzdělávání, jakož i poradenství týkající se asistenčních technologií, podpory, alternativních řešení. Na druhé straně je poskytování tlumočnicků znakového jazyka (včetně on-line tlumočnicků) během kurzů, zkoušek a administrativních služeb méně běžnými formami podpory.

Aby se zvýšila dostupnost vzdělávacích aktivit pro studenty se speciálními potřebami, velká část univerzit studentům se speciálními potřebami přizpůsobuje formu a harmonogram akademické výuky a zkoušek. Drtivá většina univerzit také nabízí možnost zvolit si alternativní způsoby účasti na seminářích a zkouškách (např. videokonference, zvýšený počet přijatých hodin absencí s možností získat kredity jinými způsoby, individuální hodiny, prodloužené zkouškové období). Mezi další běžné formy podpory na univerzitách patří možnost účastnit se kurzů tělesné výchovy nebo jazykových kurzů přizpůsobených konkrétním potřebám studentů. Naproti tomu mnohem méně univerzit poskytuje další didaktické kurzy pro studenty se speciálními potřebami jako součást povinných předmětů.

Většina univerzit má standardy, které upravují práva a povinnosti pedagogických pracovníků s přihlédnutím k studentům se zvláštními potřebami a standardy upravující práva a povinnosti těchto studentů.

Seznam podpůrných služeb

Na základě provedených studií byly shromážděny aplikované podpůrné služby a byl vytvořen příklad univerzálního a flexibilního systému podpory studentů se zdravotním postižením na vysokých školách v těchto oblastech: architektonická, digitální,

informační - komunikační, didaktické kurzy, právní základy a další, jako je evakuace, výcvik, informovanost.

1. Analýza konkrétních potřeb studentů a zaměstnanců.
2. Určení osoby nebo organizační jednotky, která se bude starat o otázky dostupnosti / bezbariérového přístupu.
3. Pořádání specializovaných vzdělávacích kurzů pro zaměstnance vysokých škol v oblasti vzdělávání a komunikace s lidmi se speciálními potřebami.
4. Plánování evakuačních procesů bezpečným způsobem pro studenty / zaměstnance univerzity se speciálními potřebami, které zohledňuje tyto speciální potřeby.
5. Přizpůsobení starších budov podle možností, navrhování nových podle přístupnosti a univerzálních designových standardů:
 - a. parkovací místa pro osoby se zdravotním postižením poblíž hlavního vchodu,
 - b. bezbariérové hlavní vstupy do budov,
 - c. učebny a vyšetřovací místnosti bez architektonických bariér,
 - d. bezbariérové toalety,
 - e. elektronické komponenty namontované v dostupné výšce (zvonky, snímače elektronických čipů atd.),
 - f. budovy vybavené hlasovým kanálem.
6. Webové stránky univerzity a mobilní aplikace (včetně elektronického přijímacího řízení), které splňují současný standard přístupnosti pro lidi se speciálními potřebami (aktuálně WCAG 2.1 úroveň AA).
7. Dostupné výukové a zkušební materiály poskytované v přístupné formě lidem se speciálními potřebami.
8. Přizpůsobení formy a harmonogramu univerzitních výukových hodin a zkoušek studentům s různými speciálními potřebami.
9. Nabídka alternativních způsobů účasti na seminářích a zkouškách.
10. Nabídka kurzů tělesné výchovy a jazykových kurzů přizpůsobených studentům se speciálními potřebami.
11. Používání zařízení, asistenčních technologií a pracovních stanic přizpůsobených zvláštním potřebám studentů během vyučování, zkoušek a v administrativních službách.

12. Nabídka podpory asistenta / poradce při výuce, zkouškách a v administrativních službách.
13. Poskytování podpory lidem se speciálními potřebami vyškolenými studenty – dobrovolníky
14. Stanovení univerzitních standardů upravujících práva a povinnosti studentů se speciálními potřebami a upravující práva a povinnosti učitelů vůči studentům se speciálními potřebami.

Mezi další doporučené podpůrné služby patří:

- a. zajištění tlumočení do znakové řeči (i online) během vyučování, zkoušek a využívání administrativních služeb;
- b. školení týkající se prostorové orientace v areálu univerzity;
- c. nabídka dalších didaktických kurzů v rámci povinných předmětů;
- d. multimediální materiály vybavené překlady do znakové řeči, titulky pro neslyšící, zvukovým popisem;
- e. štítky v Braillově písmu, např. u poslucháren;
- f. kontrastní nebo hmatové povrchové značení.

Seznam univerzit, které se zúčastnily výzkumu

Chtěli bychom tímto poděkovat univerzitám, které se zúčastnily této studie, a přispěly tak k přípravě této zprávy a vytvoření seznamu podpůrných služeb pro studenty se speciálními potřebami na univerzitách.

1. Karlova Univerzita
2. Masarykova univerzita
3. Univerzita Komenského v Bratislavě
4. Univerzita Palackého
5. Vysoké učení technické v Brně
6. České vysoké učení technické v Praze
7. Vysoká škola ekonomická v Praze
8. Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava
9. Mendelova univerzita v Brně

10. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
11. Ostravská univerzita
12. Prešovská univerzita
13. Univerzita Hradec Králové
14. Univerzita veterinárních a farmaceutických věd
15. Lékařská univerzita Varna
16. Univerzita Veliko Tarnovo
17. Petrohradská univerzita SPBU
18. Státní univerzita Jižního Uralu
19. Tokijská univerzita
20. Univerzita v Sofii "Sv. Klimenta Ohridského"
21. Šumenská univerzita „Biskupa Konstantina z Preslavy“
22. Svobodná univerzita Varna
23. Univerzita Trakie - Stará Zagora
24. Lékařská univerzita Sofie
25. Lékařská univerzita Plovdiv
26. Univerzita Stuttgart
27. University of Iceland
28. Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)
29. Vrije Universiteit Brussel
30. European University Viadrina Frankfurt
31. Università degli Studi di Padova
32. Politechnika Wrocławska
33. Uniwersytet w Białymstoku
34. Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego
35. Politechnika Białostocka
36. Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie
37. Uniwersytet Gdański
38. Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
39. Uniwersytet Jagielloński
40. Uniwersytet Warszawski
41. Uniwersytet Szczeciński
42. Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie

43. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy
44. Politechnika Łódzka
45. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu
46. Politechnika Warszawska
47. Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie
48. AWF Wrocław
49. Krakowska Wyższa Szkoła Promocji Zdrowia
50. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
51. Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie
52. Università di Roma LUMSA
53. Università Cattolica del Sacro Cuore
54. Università degli Studi di Palermo
55. Universidad de Deusto
56. Universiti Malaysia Pahang
57. "Angel Kanchev" University of Ruse
58. Technical University Gabrovo
59. University of Economics - Varna
60. Technical University - Varna
61. Brunel University London
62. Tallinn University